

בצד מערכת המפלגות הזקנות של המימסד קמה עתה מערכת חדשה של מיני-מפלגות

נפא"י-זוטא

והכריז עזקות זהויד עור גופי פון נוספלינג, בון מפא"י-זוטא. אם אכן יקרה כדבר הזה, ייווצר מצב קוריוזי ממש: בצד מערכת המפלגות הזקנות של המימסד תתקיים מערכת-זוטא של מימסד-הפוך — מפא"י-זוטא, מפ"ס-זוטא וליברלים-זוטא. מעין קאריקטורה של ה"מישטר המנוון המוביל עתה את המדינה אל אובדנה.

ל זה מעציב, מעציב מאוד. הנוסטאלגיה אינה סטימנט יצרני. אין היא מייצרת דבר מלבד זיכרונות מפובקים ומזוייפים. הזיכרונות אינם מאחרים, אלא מפלגים. הם יוצרים ניגודים שמקורם בסיסמאות של אתמול, תחת ללכד אנשים סביב הפיתרונות לבעיות של היום ומחר.

כדי למונע איחוד בין "שינוי" ו"ר"צ, שתי תנועות שגולדו בנסיבות דומות ושי אימצו לעצמן סיסמות זהות, היה צורך להמציא ניגודים מפלגי דור. כדי להפוך את "יעד" למועדון אכסקלוסיבי, יש צורך ב"סיבוק בעיות שאינן קיימות. כדי לשמור על טהור "חיתוך הדיבור" של מוקד, היה צורך בשליפת דגלים מאובקים מגינוך היסטוריה.

כל אהה הפכו, משום כך, גופי פים שזויים. עיקר מירצם מושקע במדיחמות פנימיות והדריות. בשינוי חל פילוג גלוי, חברי "החוג ללי" בון" התרחקו זה מזה ומאשימים איש את רעהו. בתוך "ר"צ סוערות הרוחות, נשמעות השמצות הדדיות צורבות, ומסתמן פילוג. מוקד עדיין עסוק, (שנתיים אחרי היוולדו) בחיכות על איחוד שני פלגיו, הקומוניסטי והמפ"מי במפלגה אחת.

כמו במפלגות האם, עוסקים העסקנים בתשבונות קטנים: ליצור קואליציה עם פלוגי לצורכי בחירות, ולהחריט את אל"מוני — או להיפך, להחזיק את פלוגי וליצור קואליציה עם אלמוני? בכל הגוי פים נערכות ישיבות אינסופיות של ועדות, מרכזים, ועידות, והנהלות — וכולם מסתובבים סביב עצמם. כמו חתול המנסה לתפוס את הזנב של עצמו.

כל זה בשעה שהמדינה פוסעת בצעדיה ענק לקראת אסון. בכנסת מהווים כל הגופים האלה כוחות מפוסלים, גם מבחינה איכותית, והשפעתם אפסית. ברחוב אין הם קיימים כלל. כתת ליה בילעדי לשעולה מדינית אמיתית, הם עוסקים בפירסום קומוניקטים בעיתונים, כאילו היו חוגי-פרשנים.

במבחנו של בחירות, יתגובו כולם סביב אחוזה חסימה, ורק המול והמיקרה יכריעו ביניהם. אין כושה בקטנותו של גוף פוי לוי, כשיש בסניו בשורה מהפכנית חדשה, המעוררת התנגדות ושינוי פה דווקא מפני שהיא מוספת פיתרונות חדשים לגמרי לאתגרות חדשים. אך מה המעשה בקטנותו של גוף, החוזר על פיתרונות של אתמול? לבעיות של אתמול?

ל זה יכול היה להיות אחרת, לגמרי אחרת. הארץ זועקת לתנועה גדולה, חדשה, אמיצה, השולחת את מבטתה קדימה, לא אחורה. אין צורך במפא"י-זוטא, מפ"ס-זוטא, בליים-זוטא. מיסלוגיה-מימסד נרקבו ותסתאבו לא רק מפני שחן זקנות, אלא גם

התנועות עצמן חלפו חישהמה, בהשאי-רן אחריהן מין אגודות-צופים-למבוגרים, דוגמת "ישראל שלנו" ז"ל. אולם לפני הפירפור האחרון קמה תנועת "שינוי". רבים סברו כי "שינוי" באה לשנות, לקעקע, לפתוח את החלונות המאובקים לפני רוח-פרצים מחדשת ורעננה. עברה שנה עד שהתנועה הכריזה על מטרחה האמיתית: "למלא את החלל בין המערך והליכוד".

מי שמבקש למלא את החלל בין שתי מיסלוגות זקנות, עמודי-התווך של מישטר רקוב ומסואב, אינו יכול לחלום על מישטר חדש. הוא רוצה להתמקם במישטר הקיים.

היכן? מה היה קיים בעבר בין "הסוציאליזם" של מפא"י ו"הקנאות הלאומנית" של חרות? התשובה רשומה בספרים: הציר ניס-הכלליים, אבותיהם של הליברלים. ואכן, מאז יומה הראשון שמה תנועת שינוי את פעמיה, בהחלטיות נחרצת, אל האידיאל הליברלי של ראשית-המאה, כמו ברהאמינים טהורים בהודו, הסולדים מכל מגע עם המגודים, הסמאים, כן חששה התנועה מכל קשר עם "ראדיקלים" — גם כשהיא הורה מילולית על רעיונותיהם ודיעותיהם. הראדיקלים הם טריפה, וכל שומר-נפש ירחק מהם. הם עלולים לקלקל את ההתרפקות הנוסטאלגית על האידיאלים הליברליים של המאה ה-19.

התוצאה? כבר בתום השנה הראשונה זוהי תנועה ישנה ושולית. התנגות את הפילוג הראשון שלה עוד לפני שעשתה מעשה כלשהו. לפי המישאלים המבוצעים עלידי אהדיה, לקראת בחירות אפשריות, היא מסתובבת סביב אחוזה-חסימה. ב"פד"הכל: מין מהדרה קדושה חדשה של הציונים-הכלליים, מיפ"ל לגה מיני-ליברלית.

כשיו עולד הנסיון העצוב הזה לחזור בפעם השלישית. לובה אליאב פרש מיסלגת-העבודה. הוא הלך לבדו, אך כמה אנשים טובים מן השור רות האחוריות של המיפלגה הצטרפו אליו. הוא כרת הסכם עם תנועתה של שולמית אלוגי לשם הקמת מיפלגה חדשה, אליה באו גם חלק מבכרי "החוג לליכוד" במיפ"ל-גת-העבודה.

השוב מי חוזמן להצטרף למועדון זה — כשם שחשוב מי לא חוזמן. יש מכנה משותף אחד לכל הכי רי המיפלגה החדשה: כודם נודרו במפא"י, וכודם היו עוד לפני שני תיים חברי הפגז חמפא"י במיפ"ל-גת-העבודה.

בבחירות האחרונות, אחרי יום-הכיפור רים, היה אליאב אחד התועלמנים העיקריים של מיסלגת-העבודה. והוא שיכנע רבים מאהדי רשימת השלום והשינוי לתת את קולותיהם למיפלגה שבראשה עמדו גולדה ודיין. שולמית אלוגי פרשה מיסלגת-העבודה ביום האחרון ממש, כש"נסתבר לה כי גולדה מנעת את הכללת שמה ברשימת-המועמדים. אנשי "ליכוד" פורשים רק עכשיו מיסלגת-האם.

אליאב דוגל בגלוי בהקמת מפא"י חדשה, שתחזיר לחיים את האידיאלים המקוריים של מפא"י היסטורית, מפלגי שני דורות. הוא רצה לקרוא לה "המיפלגה הסוציאלי-דמוקרטית". שם הרוויזיוניסטים של שנות ה-20. במקומו נבחר שם שאינו אומר דבר — "יעד". מהו היעד? הכוונות הטובות של אליאב

ופנת הנוסטאלגיה כובשת את הר ארץ ואת העולם. נטסבי הגדול חוגג את ניצחוננו בבתי-הקולנוע. שמלות שנות ה-20 נראות בבתי-הקפה. קיטעי-מחזמר מפלגי שני דורות מחממים לבבות. הנוסטאלגיה הישראלית המקורית משתלבת במצבי-הרוח העולמי. דן אלמגור ורי מאיר נוי מעלים לגנד עינינו, בטעם ובאיר רוגיה דקה, את ראשי-פינה ופתח-תיקוה של ראשית המאה. אני מצפת של שושנה דמארי שוב מצטלצל באוזניים, ושיר הכ"לניות מעלה זיכרונות מעורפלים מימי הימאבב בהטיבת-הצוננים הבריטית.

ההווה הוא אפור ודוחה. העתיד קורד ואפוף אירודאיות מאיימות. כמה טוב, כמה נעים, להתרפק על זיכרונות העבר, עבר שהיה כולו טהור ויפה ואצילי — עבר שלא היה קיים מעולם, אלא בדימיון בלבד. מה הפלא שאופנה זו עברה גם לזירה הפוליטית? גם שם, הנופי טאדגיה היא פחורה מבוקשת. זוכי רונות ממותקים באריות החדשות — זהו מה שהודך בשוק.

תחילו בכך, לפני שנתיים, כמה צעירים נחמדים מקיבוצי השומרה-הצער.

נפשמ נקעה ממפ"ם. המיפלגה הוקנה והימאפרת, העטופה במחלצות הצביעות, עור ררה סלידה בלבם. הם שמעו את משרתי המימסד מדברים על ציונות, את אלי-ההון הקולקטיביים מדברים על סוציאליזם, ואת המתחללים-המפסקיים מדברים על אחי וות-עמים.

הם התכנסו בקולנוע תכלת בתל-אביב והחליטו להקים מחדש את השומרה-הצער המקורי, כפי שנולד בגאליציה לפני שני דורות. מפ"ם ישנה-חדשה, שתתנער באר רחפלא מהסתאבות השנים, הדורה אירי אליזם ויושר כמו בימי-בראשית.

הכל היה צריך להיות בדיוק כמו שהיה בקיבוצי השומרה-הצער לפני דור. אחד המייסדים, עמוס עוז, השמיע בפומבי את הדרישה שלא יתקבל לחבורה איש ש"חיר תוך הדיבור" שלו אינו מתאים. אפילו השם שנבחר לתנועה — "תכלת-אדום" — התאים לתנועת-נוער משנות ה-20, בעלת חולצה כחולה ושורן אדום.

למרבה הצער, לא היו התוצי אות מרנינות. השומרה-הצער הי מקורי שינה את פני הארץ, מרד במוסכמות הדור והניב פירות למכביר. ואילו, "תכלת-אדום" הפי תפקה בהחלטה לבחירות, וגם שם עברה את אחוזה-החסימה רק בעי רת התחכרות מוזרה עם שרידיה של מיסלגה קומוניסטית זקנה וממוסדת, השקועה בעסקים מיפ"ל הריים בעזרת השיפוץ שקיצצה את כנפיה עוד לפני שנפרשו.

כיום, כעבור שנתיים, כל הניסיון נראה טפל. סיעת-מוקד בכנסת אינה מוסיפה ואינה גורעת מחוקקים. מבחינה רע יוגינת ושרכת התנועה אחרי גופים אמיצים ומקוריים יותר.

הנוסטאלגיה הגדולה יצרה רק העתק קדוש של מפ"ם, מין מפ"ם זוטא.

ה ש טוב לשמאל, טוב לימין. לנוס-טאלגיה אין גבולות.

תנועות-המחאה שקמו אחרי הזעזוע של יום-הכיפורים אינן אפופות געגועים לימים הטובים שהיו, כאשר המדינה הייתה טהורה, הצבא ניצח תמיד, ומנהיגי-הציבור היו אידיאליסטים נקיי-כפיים.

אליאב: קדימה או אחורה?

מפני שהפיתרונות אשר בפתיהן חדלו מוזן לענות על הבעיות של היום. מה הטעם במגמה המבקשת "לחזור אל המקור" ולש-לוח מן הגינון את הפיתרונות הישנים, מפני שהיו יפים לפני שהסתאבו? חלק מן המיפלגות האלה אכן עשו גדולות ונצורות בעבר. הן יצרו הרבה מן הקיים כיום. אבל הן עשו זאת לפני שני דורות, מפני שאו היתה להם תשובה לבעיות של אז. אפשר להתווכח כיום על נכונות התשור-בה התיא — אבל זהו ויכוחי אקדמי או נוסטאלגי. אין לו משמעות במציאות של היום.

לכן, אין צורך בהעתק חדש של המערכת הישנה, קל וחומר במהדורה כיס. יש צורך במערכת חדשה. דרושים פיתרונות חדשים לאת-גרים של ימינו. דרושה התארגנות פוליטית גדולה, רחבה ויעילה, כדי להגשים פיתרונות אלה במציאות, במרם פורענות.

יש בארץ המוני-אנשים המתגעגעים לתנועה חדשה כזאת. זהו הציבור הטוב ביותר בישראל, ציבור השואף בכל נימי ליבו למדיניות של שלום, לצדק סוציאלי, לטיהור וארגון מחדש של מערכות המדינה. לציבור הזה פונים כל הגופים ה"חובי" רים בשם החידוש השינוי — החל מתנו-עית-מרי, שהיתה הראשונה בשטח, וכלה ב"יעד", האחרונה לפי שעה. כאשר מגישים לציבור הזה נוספי-מלגיה במסווה של חידוש, הרי זו (המשך בעמוד 38)